Bijlage: Adviezen en reactienota

Adviesraad Sociaal Domein	Reactie gemeente
Advies De ASDO geeft een positief advies over het programmaplan Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025, thema Sociale Duurzaamheid. Het toevoegen van dit thema zien we als een positieve uitbreiding op het plan van 2021. De onderscheiden speerpunten, hieraan gekoppelde doelen en uitvoeringsactiviteiten geven voldoende inzicht in de wijze waarop invulling gegeven zal worden aan dit nieuwe thema. **Inleiding** In Ooststellingwerf wordt sinds 2021 gewerkt aan het programma Duurzaamheid. Hiervoor is een programmaplan opgesteld: Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025. Voor de periode van 2025-2030 is een nieuw programmaplan opgesteld. Het nieuwe plan sluit nauw aan en bouwt voort op het in 2021 ingezette beleid voor de thema's energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire samenleving. Daarnaast zijn drie nieuwe thema's toegevoegd: biodiversiteit, duurzaam landelijk gebied en sociale duurzaamheid. In het programmaplan wordt sociale duurzaamheid omschreven als het menselijke aspect van duurzaamheid. Hierbij wordt aangegeven dat het belangrijk is dat dat alle inwoners toegang krijgen tot duurzame voorzieningen en gelijke kansen hebben. Duurzaamheidsmaatregelen moeten bijdragen aan het welzijn van alle inwoners, nu en in de toekomst. Als doel voor 2030 is geformuleerd: een duurzame en gezonde samenleving is voor iedereen toegankelijk. Om dit vorm te geven zijn vier speerpunten geformuleerd: • Duurzaamheid voor iedereen toegankelijk • Inwoners, jong en oud, zijn zich bewust van hoe zij positief kunnen bijdragen aan een duurzaam Ooststellingwerf • Lokaal, vers en onbewerkte voeding is voor alle inwoners beschikbaar. • Inwoners hebben toegang tot duurzame woningen in een groene, biodiverse leefomgeving • Inwoners zetten zich met lokale duurzaamheidsinitiatieven in voor de samenleving en hun omgeving. Per speerpunt zijn doelen geformuleerd en is in hoofdlijnen aangegeven op welke wijze aan deze doelen gewerkt gaat worden de komende jaren (middels uitvoeringsplannen). Leden van de werkgroep participatie van het ASDO hebben in voorbereiding voor dit advies een toelichting gehad op een conceptversie van het programmaplan op 28 maart j,l. met verantwoordelijke beleidsambtenaren. Daarnaast zijn zij aanwezig geweest bij de themabijeenkomst van de gemeente op 13 mei 2025.	Hartelijk dank voor uw positieve advies op het Programma Duurzaam Ooststellingwerf, thema Sociale Duurzaamheid. Wij waarderen dat u de tijd heeft genomen om mee te denken in het proces en ons te adviseren op de inhoud. Uw waardering voor de toevoeging van het thema Sociale Duurzaamheid, waarmee wij de verbinding leggen tussen initiatieven gerelateerd aan duurzaamheid en de betekenis die dit voor inwoners heeft, stellen wij zeer op prijs. Hieronder reageren wij op de aandachtspunten die u in uw advies benoemd.

Adviesraad Sociaal Domein	Reactie gemeente
Argumenten bij het advies Het toevoegen van het thema Sociale Duurzaamheid als thema binnen het brede programmaplan wordt positief onderschreven vanuit de ASDO. De brede omschrijving van het begrip sociale duurzaamheid en de hieraan gekoppelde speerpunten worden eveneens positief gewaardeerd. Aangezien het een nieuw thema is zal dan ook de interesse de komende jaren uitgaan naar de daadwerkelijke uitvoering en monitoring van de effecten. Hierbij zijn o.i. de volgende aandachtspunten van belang: 1. Voor het speerpunt duurzaamheid voor iedereen (inwoners hebben gelijke kansen en gelijke toegang tot duurzame voorzieningen) is als meetbaar doel de focus gelegd op de energetische kwaliteit van woningen. In de formulering van activiteiten is een verbinding gelegd met het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025- 2030 en worden inwoners ondersteund vanuit uit het OWO energiebureau bij verduurzamingsvraagstukken, zoals het aanvragen van subsidies. Ook zijn er vrijwillige energiecoaches beschikbaar om laagdrempelig mee te kijken naar mogelijkheden om energie te besparen in de woning. En vanuit de prestatieafspraken wordt gewerkt met woningcorporaties aan het verduurzamen van sociale huurwoningen. Het ASDO ziet graag een heldere verbinding tussen de inzet vanuit bovengenoemd uitvoeringsplan met de doelstelling dat er inderdaad sprake is van gelijke kansen en gelijke toegang. Dit is een bredere verantwoording dan enkel de koppeling aan geformuleerde meetbare doelen. 2. Naast het Uitvoeringsplan Energietransitie wordt gesproken over een Uitvoeringsplan Educatie en bewustwording én een Uitvoeringsplan Sociale Duurzaamheid. Het is niet goed navolgbaar waarom gekozen is voor een Uitvoeringsplan Sociale Duurzaamheid specifiek voor enkele speerpunten, terwijl het overkoepelende thema Sociale Duurzaamheid is. Advies om hier een andere benaming aan te geven. 3. Bij het speerpunt 'inwoners hebben toegang tot duurzame woningen in een groene, biodiverse leefomgeving' is als meetbaar doel geformuleerd: in 2030 is de populatie van huismussen, huiszwaluwen, gierzwaluwen en vleermuizen gelijk of verbeterd ten opzichte van 2025. De ASDO vindt dit een erg specifiek doel en vraagt zich af of dit passend is geformuleerd bij het thema Sociale Duurzaamheid. In ieder geval vraagt dit om een toelichting. In vergelijking met de andere geformuleerde doelstellingen bij dit speerpunt is deze heel specifiek. 4. In het plan wordt gerefereerd aan de betrokkenheid van inwoners. Hierbij wordt aangegeven dat zowel aandacht wordt gegeven aan kennis en bewustwording als het ruimte geven aan inwonersinitiatieven. Voor de toetsing worden diverse monitoringsinstrumenten genoemd. De ASDO vraagt in relatie tot de monitoring om als centraal punt mee te nemen of de ingezette acties daadwerkelijk bijdragen aan het betrekken en ruimte geven aan inwoners in brede vertegenwoordiging. Dit om inzichtelijk te maken of het doel dat een gezonde en duurzame samenleving voor iedereen toegankelijk is centraal blijft staan.	1. De meetbare doelen bij dit speerpunt zijn voor de komende beleidsperiode gericht op de toegankelijkheid van de energietransitie voor alle inwoners. Vanuit het Uitvoeringsplan Energietransitie werken we aan gelijke kansen en gelijke toegang voor onze inwoners in de energietransitie. Naast de energetische kwaliteit van woningen, ondersteunen we met het OWO-energiebureau inwoners bij verduurzamingsvraagstukken waarmee we werken aan de toegankelijkheid van de energietransitie voor iedereen. We richten ons hierbij specifiek op inwoners met een kleinere beurs. We hebben dit in het programmaplan specifieker geformuleerd. 2. De focus in de uitvoering van speerpunt 1 van het thema Sociale Duurzaamheid ligt op de toegankelijkheid van de energietransitie. Naar aanleiding van uw eerste aandachtspunt hebben wij de tekst in de tabel aangepast en de actie anders omschreven. Het Uitvoeringsplan Energietransitie wordt hier nu niet meer benoemd. De uitvoering van deze actie pakken we in samenhang met het thema Energietransitie op. Speerpunt 2 van het thema Sociale duurzaamheid (educatie en bewustwording) heeft raakvlakken met alle thema's van het programmaplan. Educatie en bewustwording draagt bij aan het bereiken van alle doelstellingen. Om de uitvoering van dit speerpunt goed tot zijn recht te laten komen, kiezen we ervoor om hier een apart uitvoeringsplan voor op te stellen. Voor de speerpunten 3, 4 en 5 geldt dat we de uitwerking van activiteiten combineren in een Uitvoeringsplan Sociale duurzaamheid. 3. Met natuurinclusief (ver)bouwen en verduurzamen beschermen en stimuleren we gebouwbewonende diersoorten, zoals vogels en vleermuizen. Hiervoor ontwikkelen we een plan: het Soortenmanagementplan. Het Soortenmanagementplan maakt het makkelijker voor inwoners om een spouwmuur of dak te isoleren, omdat een onderzoek en ontheffing per woning niet meer nodig is. Wel moet de inwoner aan voorwaarden voldoen: de woning moet natuurvriendelijk geïsoleerd worden. Omdat we met het Soortenmanagement isoleren toegankelijker maken voor meer inwoners, is dit doel onder het thema Sociale duurzaamheid opgenomen. We hebben dit duidelijker omschreven in het programmaplan. 4. We nemen dit aandachtspunt mee in de ontwikkeling van de vragenlijst voor het inwonerspanel.

Adviesraad Sociaal Domein	Reactie gemeente
5. Voor het speerpunt 'Lokaal, vers en onbewerkte voeding is voor alle inwoners beschikbaar' vragen we aandacht voor de prijsstelling van gezonde voeding om toegankelijkheid voor iedereen ook hier te ondersteunen. 6. Als laatste aandachtpunt geven we aan duidelijk verbinding te leggen met de beleidsontwikkeling Gezonde Fysieke Leefomgeving.	5. We nemen dit aandachtspunt mee in de ontwikkeling van het Uitvoeringsplan Sociale duurzaamheid waarin we de acties voor dit speerpunt verder uitwerken. 6. In de uitvoering van het thema Sociale duurzaamheid werken we samen met onder andere de collega's van gezondheidsbeleid. Hierin nemen we de verbinding met de beleidsontwikkeling Gezonde Fysieke Leefomgeving ook mee.
Impact advies voor de inwoners c.q. de specifieke doelgroep van het advies Het toevoegen van Sociale Duurzaamheid aan het programma Duurzaam Ooststellingwerf 2025-2030 legt de verbinding tussen initiatieven gerelateerd aan duurzaamheid en de betekenis die dit voor inwoners heeft. Daarbij is de doelstelling dat een gezonde en duurzame samenleving voor iedereen toegankelijk moet zijn. De nadruk ligt hierbij op de toegankelijkheid en beschikbaarheid van voorzieningen, maar ook de rol en betrokkenheid van inwoners zelf. Inwonersinitiatieven op dit terrein zullen gestimuleerd worden en positief ondersteund.	
Korte samenvatting advies In het programmaplan Duurzaam Ooststellingwerf 2025-2030 is het thema Sociale Duurzaamheid nieuw ten opzichte van het plan van 2021. Het thema Sociale Duurzaamheid het als kern dat duurzaamheidsmaatregelen bijdragen aan het welzijn van alle inwoners, nu en in de toekomst en dat toegankelijkheid voor alle inwoners van belang is. Om hier aan te werken zijn 5 speerpunten benoemd en zijn deze in het plan uitgewerkt in doelstellingen en uitvoeringsagenda. Het ASDO staat positief tegenover het geschetste beleid t.a.v. Sociale Duurzaamheid in het programmaplan. Belangrijk aandachtspunt is dat in de werkwijze en monitoring de hoofddoelstelling van een gezonde en duurzame samenleving voor alle inwoners een belangrijk focuspunt blijft. Daarnaast is het van belang om de samenhang met andere beleidsinitiatieven te blijven aanbrengen, o.a. de relatie met het armoedebeleid en de ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en fysieke leefomgeving.	De uitvoering van het programma duurzaamheid pakken we als één samenhangend programma op. De thema's en uitvoeringsplannen in het programmaplan staan niet op zichzelf, maar in verbinding met elkaar. De ambitie van het thema Sociale Duurzaamheid: 'een gezonde en duurzame samenleving voor alle inwoners' loopt als kernwaarde door alle thema's en uitvoeringsplannen heen. Wij zijn het met u eens dat de werkwijze en monitoring een belangrijk focuspunt blijft. Net als de samenhang met andere beleidsinitiatieven. Duurzaamheid is een breed onderwerp dat verschillende beleidsvelden raakt. In het programmaplan hebben we inzichtelijk gemaakt met welke beleidsvelden we samenwerken in de uitvoering. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de acties is dus over meerdere beleidsvelden verdeeld. Een integrale en gezamenlijke aanpak is daarom belangrijk. Vanuit het programma Duurzaamheid sturen, coördineren en bewaken we de uitvoering. We zoeken de samenwerking en verbinding met de andere afdelingen van de gemeente. Via de planning en control cyclus monitoren we de voortgang van de uitvoering.

ELAN Zuidoost Friesland

ELAN Zuidoost Friesland	Reactie gemeente
	Hartelijk dank voor uw reactie op het concept Programma Duurzaam Ooststellingwerf. Wij waarderen dat u de tijd heeft genomen om het programmaplan door te lezen en uw input aan ons mee te geven. In uw reactie lezen wij terug dat u veel kansen ziet om samen te werken aan de duurzaamheidsdoelstellingen. Wij stellen dit zeer op prijs en werken graag met u samen in de uitvoering.

CO2 Neutraal in 2030 > rol landbouw
• Naast uitstoot broeikasgassen terugdringen uitstoot compenseren met bomen planten
  ◦ Welke plaatsen denkt men aan? / Suggesties vanuit ELAN;
  ▪ Mogelijkheden liggen in benutten van bermen in gemeentelijk eigendom
  ▪ Mogelijkheden liggen in vergroening van dorpen/kernen
  ▪ Verhogen bedekkingsgraad bestaande landschapselementen in particulier eigendom
  ▪ ELAN kan hier partner in zijn van Gemeente d.m.v. beheerpakketten ANLB
	Het programmaplan is een programma op hoofdlijnen. Het vergroten van het aandeel bosareaal in het landelijk gebied is één van de mogelijkheden waarmee de uitstoot van broeikasgassen teruggebracht kan worden. Op welke plaatsen we dit doen, is iets wat we verder gaan uitwerken in een Uitvoeringsplan Duurzaam landelijk gebied. In het uitvoeringsplan formuleren we concrete acties en een uitvoeringsagenda. Dit doen we graag in samenwerking met onze samenwerkingspartners, waaronder uw organisatie. Wij danken u hartelijke voor uw suggesties en nemen deze in de ontwikkeling van het uitvoeringsplan mee.

Ervaringen inwoners; trendverkenning Planbureau Fryslân
• Verdwijnen van houtsingels, bomen, heggen en hagen; waarop baseert men dat? In projecten van landschapsherstel zijn in de afgelopen jaren grote stappen gemaakt op (boeren)gronden. (zie bijlage LBF)
  ◦ ELAN kan hierbij voor gemeente partner zijn in kader van landschapsherstelprojecten.
• Invasieve exoten. Amerikaanse Vogelkers wordt niet benoemd. Hoe kijkt de gemeente naar deze soort, en welk beleid wordt op bestrijding hiervan gezet om kwaliteit van landschapselementen met autochtone houtsoorten te behouden?
• Verslechterde waterkwaliteit; waarop baseert men dat?
  ◦ Boeren monitoren waterkwaliteit in sloten en agrarische gronden en komen tot heel andere bevindingen.
	De trendverkenning van Planbureau Fryslân is een vragenlijst die is uitgezet onder de inwoners van de regio Zuidoost-Fryslân. Aan deze inwoners is gevraagd over welke ontwikkelingen in de natuur en het landschap zij zich zorgen maken. De percentages geven dus de beleving van de inwoners weer.
	
	Voor het thema Biodiversiteit werken wij een Uitvoeringsplan Biodiversiteit uit. De uitwerking van het beleid op invasieve exoten, zoals de Amerikaanse Vogelkers, nemen wij hierin mee.
	
	In het programmaplan hebben we onder speerpunt 2 van het thema Sociale Duurzaamheid een zin toegevoegd: ‘we delen voorbeelden van anderen uit de praktijk om te laten zien wat al goed gaat’. Hiermee maken we voor inwoners zichtbaar wat al goed gaat.

Deze tabel gaat verder op de volgende pagina

ELAN Zuidoost Friesland	Reactie gemeente

Doel 2030 Ooststellingwerf heeft positieve impact op klimaat
• 72% landelijk gebied
  ○ Veel boeren zijn deelnemer bij ELAN met pakketten voor bodemverbetering of klimaat. (kruidenrijk grasland, ruige mest gebruik, blijvend grasland, etc)
  ▪ Deze pakketten hebben hun resultaat op gebied van klimaat. Worden deze gegevens ook meegenomen als resultaat vanuit de agrarische sector?
  ○ Faciliterende rol vervullen als gemeente
Op welke wijze vervult de gemeente Ooststellingwerf deze rol? En op welke wijze kan gemeente Ooststellingwerf ELAN als partner hierin benutten/samenwerken?
	Op dit moment is de monitoring nog niet zo specifiek per gebied beschikbaar. Het is wel belangrijk dat we inzicht krijgen in deze resultaten. We geven dit nu mee aan het Kennisconsortium Bodem en Spades en werken dit verder uit in het Uitvoeringsplan Duurzaam landelijk gebied waar we in 2028 mee starten.
	
	Onze faciliterende rol vanuit het Programma Duurzaamheid zien wij in de vorm van het beschikbaar stellen van informatie, belemmeringen in regelgeving proberen weg te nemen, het organiseren van kennisbijeenkomsten over mogelijkheden om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen en het faciliteren van samenwerking daarin. Welke concrete acties we hiervoor gaan nemen is iets dat verder uitgewerkt wordt in het uitvoeringsplan. Dit uitvoeringsplan stellen we graag samen met onze samenwerkingspartners op, waaronder ELAN Zuidoost Friesland. In dit proces bespreken we ook graag met u de mogelijkheden vanuit ELAN Zuidoost Friesland om hier iets in te betekenen.

• De biodiversiteit in Ooststellingwerf is vergroot. ELAN kan hier een rol in spelen dmv beheerpakketten bij agrarische ondernemers. • Duurzaam groenbeheer als standaard. We passen ons groenbeheer aan om bloeiende planten, bomen en insecten te ondersteunen. (Bermbeheer door boeren?)	In het Uitvoeringsplan Biodiversiteit werken we de speerpunten verder uit met concrete acties. Voor het speerpunt Duurzaam groenbeheer als standaard, zoeken we graag de kansen voor samenwerking op met ELAN Zuidoost Friesland. Bijvoorbeeld hoe we de impact op de biodiversiteit kunnen vergroten door beheerpakketten op elkaar af te stemmen en informatie met elkaar te delen. In het programmaplan voegen we ELAN Zuidoost Friesland toe in de tabel als samenwerkingspartner extern bij de actie het opstellen van een Uitvoeringsplan Biodiversiteit. Wat betreft het bermbeheer is de insteek om dit in eigen hand te houden.
• Het landelijk gebied is bestand tegen hevige buien en periodes van droogte. Hoe? ○ ELAN deelnemers hebben pakketten waarbij organische stof gehalte in bodem wordt verhoogd. Daarmee ook het waterbergend vermogen van de bodem. ELAN heeft de afgelopen jaren ook een aantal projecten gedaan om water vast te houden agrarische grond op de hogere zandgronden. • ELAN kan als partner van Gemeente dit opnieuw opzetten met pakketten op Agrarische gronden.	In het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Ooststellingwerf 2025-2030 staan twee acties bij dit speerpunt geformuleerd in de uitvoeringsagenda: 1. We werken mee aan de aanpak droogte in natuurgebieden. 2. Vasthouden regenwater in haarvaten (kleinere sloten) watersysteem, ter bestrijding van droogte voor agrariërs. We nemen ELAN Zuidoost Friesland mee als samenwerkingspartner bij de uitvoering van actie 2.

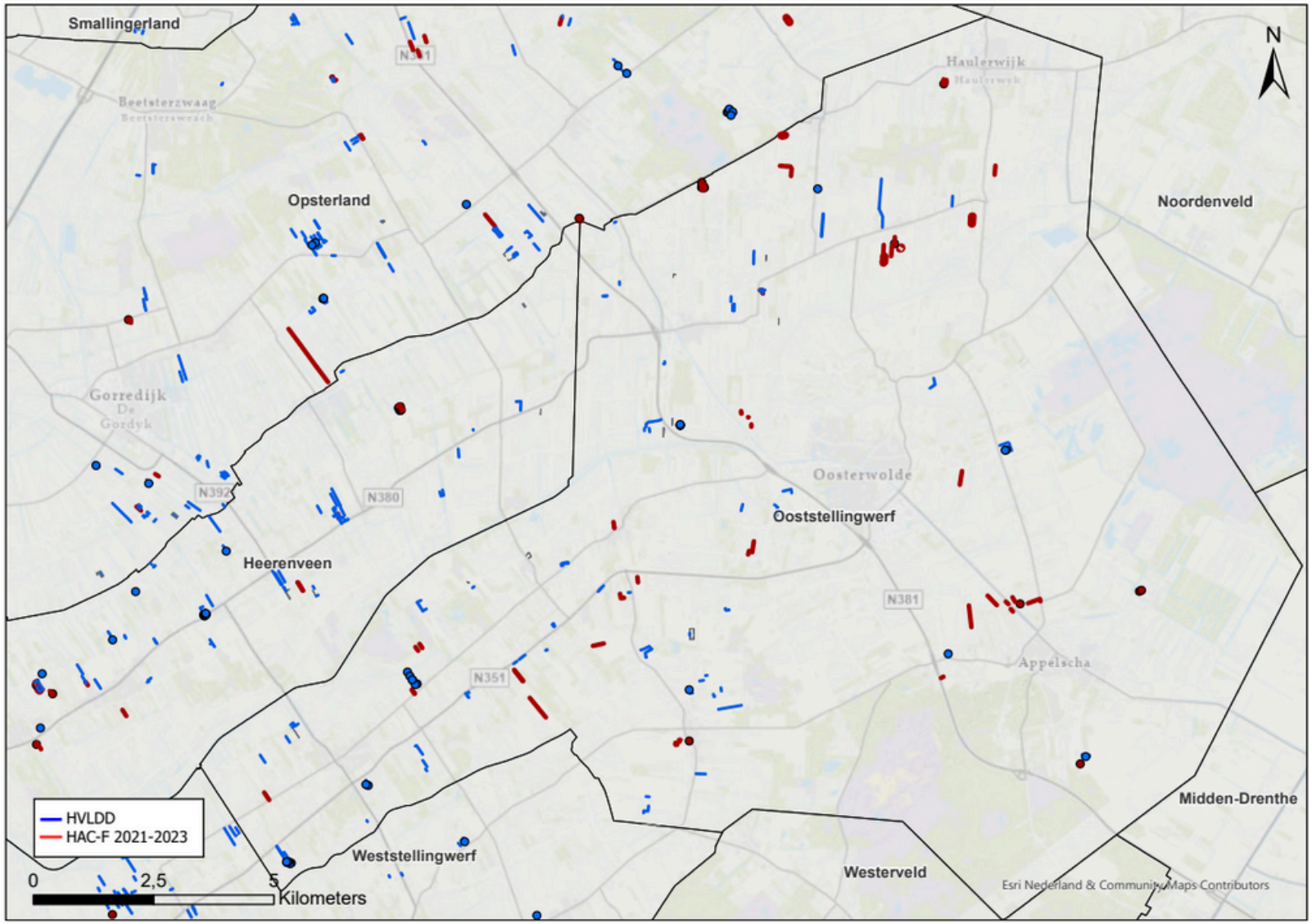
ELAN Zuidoost Friesland	Reactie gemeente

• Sociale duurzaamheid
  ○ Meetbare doelen
  ▪ Op welke wijze gaat gemeente Ooststellingwerf dit realiseren en welk jaar wordt genomen als uitgangspunt 0 meting/referentiejaar?
  ○ Voorstel is om ELAN op te nemen als samenwerkingspartner (LTO?)
	Het programmaplan is een programma op hoofdlijnen. Voor het thema Sociale Duurzaamheid wordt na vaststelling van het programmaplan een Uitvoeringsplan Sociale duurzaamheid en een Uitvoeringsplan Educatie en bewustwording opgesteld. Hierin werken we de concrete acties om de meetbare doelen te realiseren verder uit. De uitvoeringsplannen stellen we op in samenwerking met onze samenwerkingspartners.
	
	In de tabel meetbare doelen staat inderdaad niet overal een jaar opgenomen als nulmeting/referentiejaar. We hebben hier nog een keer goed naar gekeken en aangescherpt waar nodig. Hartelijk dank voor uw scherpe blik.
	
	Daarnaast voegen we ELAN Zuidoost Friesland toe als samenwerkingspartners extern onder het thema Sociale duurzaamheid.

• Circulaire samenleving
  ○ In 2030 is de gemeentelijke organisatie 100% circulair. (compostering bij de boer?)
  ○ Voorstel om Biomassa uit bermen te composteren op boerenerven.
  ▪ Korte keten stimuleren
  ▪ Biodiversiteit op/in agrarische gronden verbeteren
  ▪ Hoger % organische stof/humus in agrarische gronden realiseren
  ▪ Watervasthoudend vermogen in agrarische gronden verbeteren
  ▪ Stikstofuitstoot verminderen
  ○ Voorstel om scheiding van afval bij de bron (huishoudens) uit te breiden met plastic, drinkpakken, blik, etc, naast de huidige scheidingsmogelijkheden van Groen, Papier
	We nemen uw suggesties mee in de uitvoering van de Circulaire Uitvoeringsstrategie.
	
	Over het scheiden van afval: het afval van gemeente Ooststellingwerf wordt verwerkt door Omrin. Zij hebben een scheidings- en bewerkingsinstallatie die het restafval sorteert op soort. Door middel van infrarood worden de verschillende soorten plastic gescheiden. De scheiding van afval vindt dus zeker plaats via de nascheidingsinstallatie bij Omrin. Meer informatie hierover kunt u hier terugvinden: Ecopark De Wierde Heerenveen - Waar afval echt grondstof wordt I Omrin

Bijlage reactie ELAN Zuidoost Friesland

Kaart herstel van landschapselementen in het werkgebied uitgevoerd samen met Landschapsbeheer Friesland

HVLDD: Herstel en Versterken Landschap Droge Dooradering[1]
HAC-F 2021-2023: Herstel Agrarisch Cultuurlandschap Fryslân 2021-2024[2]

[1] HVLDD: Herstel en Versterken Landschap Droge Dooradering
[2] Herstel Agrarisch Cultuurlandschap Fryslân 2021 - 2024 - Landschapsbeheer Friesland

Energiecoöperatie de Eendracht

Energiecoöperatie de Eendracht	Reactie gemeente
Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om een reactie te geven op het conceptprogramma Duurzaam Ooststellingwerf. Onze reactie spitst zich met name toe op het onderdeel Energietransitie.	Hartelijk dank voor uw reactie op het concept Programma Duurzaam Ooststellingwerf. Wij waarderen dat u de tijd heeft genomen om het programmaplan door te lezen, specifiek het onderdeel Energietransitie.
De energiecoöperatie De Eendracht-Ooststellingwerf onderschrijft de doelstellingen op het vlak van de energietransitie. Sterker nog, wij proberen daar binnen onze mogelijkheden een bijdrage te leveren aan het behalen van deze doelstellingen. Hierbij hanteren wij nadrukkelijk het principe van lokaal eigendom, lokaal zeggenschap en lokaal rendement. Dit heeft geleid tot de volgende projecten: • Aanbieden van 100% groene energie via onze energiemaatschappij EnergievanOns; • Initiëren en beheer van 4 collectieve zonneprojecten op basis van de zgn. postcoderoosregeling met een opwekvermogen van ca. 200 Mw; • Uitvoeren van een pilot om eigenaren van oudere woningen te helpen bij de aanschaf van een hybride warmtepomp; • Verkenning van de mogelijkheden voor een of meer dorpsmolens; en • Verkenning van het opzetten van een gemeentelijke energiegemeenschap. Al deze projecten hebben wij in overleg en met (financiële) steun van de gemeente opgezet. Wij beschouwen de energiecoöperatie dan ook als een samenwerkingspartner op het vlak van energietransitie. Wij nemen aan dat het gegeven dat De Eendracht in het concept niet als samenwerkingspartner wordt genoemd een ‘slip-of-the-pen’ is.	Wij waarderen uw inzet om binnen uw mogelijkheden een bijdrage te leveren aan het behalen van de doelstellingen van het thema Energietransitie. Wij zien uw energiecoöperatie als belangrijke samenwerkingspartner om samen te werken aan de doelstellingen en kijken ernaar uit om deze samenwerking ook de komende beleidsperiode voort te zetten. Per abuis is uw organisatie niet in de tabel met externe samenwerkingspartners komen te staan. In het definitieve plan is dit aangepast. Onze excuses hiervoor.

Deze tabel gaat verder op de volgende pagina

Energiecoöperatie de Eendracht	Reactie gemeente
De speerpunten in dit onderdeel zijn inhoudelijk goed beschreven met dien verstande dat sprake is van een hoog abstractieniveau. Vanuit onze ervaringen komen wij tot de conclusie dat, wil je de noodzakelijke forse stappen kunnen zetten, uitvoeringsstrategie en -kracht cruciaal zijn. Daarvoor zijn twee aspecten zeer relevant. In de eerste plaats missen wij een helder beeld van de rol en positie van de gemeente in relatie tot andere actoren in dit beleidsveld. Wij adviseren u om hierop in het programma specifiek in te gaan, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen vaststelling doelstellingen en beleidskaders en de regisserende en faciliterende functie. De uitvoering van het grootste deel van de doelen zal nl. vooral in samenwerking met diverse externe actoren in dit beleidsveld moeten plaatsvinden. Wij zouden dan ook graag zien dat de gemeente als regisseur een periodiek (1x/jaar?) overleg organiseert tussen al deze. Doel hiervan is informatie-uitwisseling en bevordering van samenwerking op projectniveau met als doel verhoging effectiviteit en efficiency. In de tweede plaats is het van groot belang dat op basis van een nulmeting (stand op 1-1-2025) een of meer concreet geformuleerde uitvoeringsprogramma's (gericht op forse stappen richting het streefjaar 2030) worden vastgesteld. Hierin dient concreet gemaakt te worden wie wat wanneer oppakt. Een dergelijk uitvoeringsprogramma dient onderwerp te zijn van bespreking in het overleg met alle relevante actoren. Wij constateren dat het huidige uitvoeringsprogramma Energietransitie nog onvoldoende resultaatgericht is.	Het klopt dat de speerpunten op een hoog abstractieniveau zijn omschreven. Het programmaplan is een programma op hoofdlijnen en geeft de kaders voor de komende periode. In het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 zijn concrete acties om de ambities te halen verder uitgewerkt. In dit uitvoeringsplan is ook een beschrijving van de rollen van de gemeente opgenomen en per actie staat beschreven welke rol de gemeente hierin heeft. Wij nemen uw suggestie om als regisseur periodiek een overleg te organiseren tussen alle betrokken partijen ter harte en mee in de uitvoering. Wij gaan graag met u in gesprek over de gewenste vorm. In het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 staan de acties en maatregelen richting 2030 beschreven. Wij vinden uw suggestie om dit te bespreken met alle betrokkenen een waardevolle suggestie en nemen dit mee in het periodieke overleg dat u voorstelt.
Daarnaast willen wij aandacht vragen voor het draagvlak onder de bewoners en bedrijven. Dit draagvlak is essentieel voor het behalen van doelen. Als voorbeeld zien wij het belang van het opleiden van zoveel vrijwillige energiecoaches dat in elk dorp een of twee van deze coaches aanspreekbaar kunnen zijn. De situatie in de gemeente Opsterland bewijst dat dit een positief effect heeft. Een ander voorbeeld is het opzetten van een energiegemeenschap waardoor er voor de inwoners mogelijk lagere energiekosten mogelijk zijn en waarbij de zeggenschap in bijvoorbeeld een coöperatievorm is geregeld.	Wij erkennen dat draagvlak onder bewoners en bedrijven essentieel is. Dit is ook de reden dat wij onder het thema Sociale duurzaamheid het belang van educatie en bewustwording hebben omschreven (speerpunt 2). Voor de uitvoering van dit speerpunt stellen we een Uitvoeringsplan Educatie en bewustwording op, waarin we concrete acties op dit vlak verder uitwerken. Dit uitvoeringsplan gaat over alle zes thema's. Wij hebben bij deze actie uw energiecoöperatie toegevoegd in de tabel als samenwerkingspartner extern en betrekken u bij de verdere uitwerking. Verder zijn wij op dit moment bezig met het vergroten van onze pool vrijwillige energiecoaches en loopt er een wervingscampagne. Voor de mogelijkheden voor het opzetten van een energiegemeenschap gaan wij ons beraden op de mogelijkheden die de nieuwe Energiewet hiervoor biedt.